



LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ BEI JŲ ŠEIMŲ NARIŲ SUGRĮŽIMO Į LIETUVĄ 2000–2002 METŲ PROGRAMOS VYKDYMO KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖJE VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2003 m. birželio 18 d. Nr. 2030-2
Vilnius

IŽANGA

Audito pagrindas:

Vykdydamas Veiklos audito 3-iojo departamento direktorės R. Masiulionienės 2003-01-31 pavedimą Nr. 2030-2, Veiklos audito departamento valstybinis auditorius Klaipėdos miesto savivaldybės administracijoje atliko veiklos auditą, kurio tikslas – įvertinti Politinių kalinių ir tremtinių šeimų sugrįžimo į Lietuvą 2000–2002 metų programos (toliau tekste – Programa) vykdymą.

Audito subjektas :

Audituojamas subjektas – Klaipėdos miesto savivaldybės administracija. Klaipėdos miesto savivaldybės adresas: identifikavimo kodas 8871082, adresas Liepų g. 11, 5800 Klaipėda, steigėjas – Klaipėdos miesto taryba. Savivaldybės turtas 2003-01-01 sudarė 258258850,0 Lt, 2003-04-01 – 259 666797,0 Lt.

Klaipėdos miesto savivaldybės meras nuo 1997-04-10 iki 2001-03-01 – E. Gentvilas, nuo 2001-03-01 – R. Taraškevičius.

Administratorius nuo 1997-02-21 iki 2000-09-26 – V. Anužis, nuo 2000-09-27 – G. Petraitis, kuris nuo 2003-02-25 – laikinasis administracijos direktorius.

Nuo 2003-04-10 savivaldybės administracijos direktorius – L. Makūnas.

Turto departamento direktore nuo 1998-03-25 dirba D. Netikšienė, Turto departamento Butų ir apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis vedėju nuo 2001-05-18 iki 2002-12-06 dirbo S. Kontrimas, nuo 1999-07-19 iki 2001-05-17 vedėjo pareigas laikinai ėjo B. Paulaitienė, kuri nuo 2002-12-07 dirba Butų ir apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis skyriaus vedėjo pavaduotoja.

Audito procesas:

Audito tikslas – įvertinti į Lietuvą, Klaipėdos miestą, politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų narių sugrįžimo 2000–2002 metais programos vykdymą.

Audito apimtis – auditas pradėtas 2003-02-03, baigtas 2003-06-10. Audituojamas laikotarpis – 2000–2002 metai, kai kuriais atvejais ir kitas laikotarpis.

Audito tikslui įgyvendinti numatyti šie uždaviniai:

1. Grįžtančių politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimoms skirtų lėšų, butams pirkti, panaudojimo vertinimas.
2. Gyvenamųjų patalpų išnuomavimo grįžtantiems politiniams kaliniams ir tremtiniams bei jų šeimoms nariams vertinimas.
3. Butų, suteiktų grįžtantiems politiniams kaliniams ir tremtiniams bei jų šeimoms nariams, privatizavimo, bei jų pardavimo vertinimas.

Veiklos auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais. Audito išvados parengtos ir įrodymai surinkti taikant stebėjimo, apklausos, patvirtinimo, tikrinimo procedūras.

Programos vertinimo išorės tikrinimai ir auditai 2000–2002 metais nebuvo atlikti. Atliekant auditą vadovautasi prielaida, kad Klaipėdos miesto savivaldybė (toliau tekste – Savivaldybė) pateikė visą ir išsamią auditui reikalingą informaciją.

AUDITO REZULTATAI

1. Grįžtančių politinių ir kalinių šeimoms skirtų lėšų butams pirkti 2000–2002 metais panaudojimas

Grįžtantys asmenys, reabilituoti politiniai kaliniai ir tremtiniai turi teisę pasirinkti nuolatinę gyvenamąją vietą Lietuvoje, kadangi Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymai ir kiti teisės aktai nenumato jokių apribojimų.

1992 metais 250 grįžtančių asmenų šeimų nustatyta tvarka pageidavo nuomoti valstybės lėšomis įgytus butus. Tokių šeimų kasmet daugėjo ir 2001 metų pradžioje jų buvo jau 948-ios. Visą šį laiką buvo skiriamos atitinkamos lėšos butams, skirtiems grįžtantiems asmenims, įgyti, tačiau norinčiųjų nuomotis savivaldybių butus daugėjo kur kas sparčiau, negu buvo įgyjama ir nuomojama

butų. Savivaldybių grįžtantiems asmenims nuomojami butai įgyjami iš tam tikslui skiriamų valstybės investicijų lėšų.

Nuo 1992 metų Lietuvos Respublikos Valstybės biudžete kasmet numatomos lėšos grįžtančių asmenų butams statyti ir pirkti. Nuo 1997 metų Europos Tarybos vystymo bankas (iki 2000 metų – Europos Tarybos socialinio vystymo fondas) Lietuvai lengvatinėmis sąlygomis teikia paskolą grįžtančių asmenų aprūpinimui gyvenamuoju plotu iš dalies finansuoti. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir šio banko pasirašytą susitarimą numatyta gauti 12,5 mln. JAV dolerių (50 mln. litų) paskolą. Paskola sudarys 37 procentus visų investicijų, skiriamų grįžtančių asmenų aprūpinimui būstu, ir bus gražinama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto.

1992–2001 metais grįžtančių asmenų būsto problemoms spręsti iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, Privatizavimo fondo ir Europos Tarybos vystymo banko skirta (ir panaudota) 60,2 mln. litų. Už šias lėšas būstu aprūpintos 1 426 grįžtančių asmenų šeimos; 1995 metais įrengti 80 vietų globos namai „Tremtinių namai“; 1997 metais įrengtas 60 butų grįžtančių tremtinių laikinojo apgyvendinimo punktas. 1992–1993 metais grįžtančių asmenų butams įgyti skirtomis lėšomis buvo statomi nauji butai.

Kasmet statybos brango, dažnai buvo ilgam stabdomos, todėl siekiant racionaliau naudoti lėšas nuo 1994 metų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais suteikta galimybė butus grįžtantiems asmenims ne tik statyti, bet ir pirkti. Taip siekiama išlaikyti grįžtančių asmenų šeimų aprūpinimo butais tempą (apie šimtą butų per metus), nes perkamų nenaujų butų kainos kur kas mažesnės nei naujų.

Savivaldybei 2000–2002 metais Programai vykdyti skirta 1 524,854 tūkst. Lt, iš jų:

- ◆ 76,0 tūkst. Lt iš Valstybės biudžeto,
- ◆ 175,0 tūkst. Lt iš Privatizavimo fondo,
- ◆ 1273,854 tūkst. Lt – Europos Tarybos vystymo banko suteikta paskola.

Savivaldybė 2000–2002 metais nupirko 19 butų už 1 077,174 tūkst. Lt.

Lėšų, skirtų politinių kalinių ir tremtinių butams pirkti, panaudojimas 2000–2002 metais

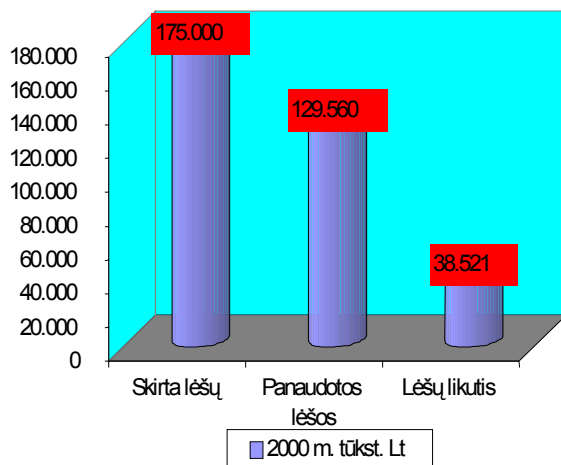
1 lentelė

Eil. Nr.	Metai	Vyriausybės nutarimais skirtos lėšos Lt	Numatyta nupirkti gyv.ploto kv m	Nupirka gyv.ploto kv. m	Panaudota lėšų Lt	Nepanaudotų lėšų likutis Lt
1	2000	175000	109	129,56	136479	38521
2	2001	620000	443	401,51	490542,5	129457,5
3	2001	76000	1b.-54kv.m.	43,02	50000	26000
4	2002	653854	479	364,75	400153,20	383159,18

Lentelėje Nr. 1 pateikti duomenys rodo, kad Savivaldybė 2000–2002 metais panaudojo ne visas Programai skirtas lėšas. Išnagrinėsime Programai skirtų lėšų nepanaudojimo priežastis.

1.1 Programai skirtų lėšų panaudojimas 2000 metais

Vyriausybės 2000-08-30 nutarimu Nr. 1008 „Dėl privatizavimo fondo lėšų, numatytų 2000 metų II pusmetyje Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai grįžtančių reabilituotų politinių kalinių ir tremtinių šeimų butams pirkti arba statyti nustatyta tvarka, paskirstymo miestų ir rajonų savivaldybėms“ Klaipėdos miestui iš Privatizavimo fondo skirta 175,0 tūkst. Lt, už kuriuos buvo numatyta nupirkti 109,0 kv. m bendrojo gyvenamojo ploto, t. y. du butus; perkamo vieno kv. m kaina – iki 1,6 tūkst. Lt.



Savivaldybė 2000 metais grįžtančių politinių kalinių ir tremtinių šeimų butams pirkti panaudojo 136,479 tūkst. Lt, nupirkta 129,56 kv. m gyvenamojo ploto, t. y. nupirkti 2 vieno ir 1 dviejų kambarių butai. Nupirkta 28,44 kv. m bendrojo gyvenamojo ploto daugiau, nei buvo numatyta Vyriausybės nutarime. Savivaldybė 2000 metais butams pirkti skelbė vieną viešojo pirkimo konkursą.

◆ Vidutinė nupirkto vieno kambario buto 1 kv. m kaina – 1,161 tūkst. Lt.

◆ Vidutinė nupirkto dviejų kambarių buto 1 kv. m kaina – 1,000 tūkst. Lt.

Klaipėdos miesto savivaldybės meras E. Gentvilas 2000-11-29 raštu Nr. 15-28-1074 kreipėsi į Socialinių įstaigų priežiūros departamento direktorių A. Keršulį su prašymu, kad papildomai skirtų 2,679 tūkst. Lt, kuriuos pridėjus prie likusių 38,531 tūkst. Lt gali būti nupirktas dar vienas siūlomas 1 kambario butas už 41,200 tūkst. Lt. Papildomos lėšos nebuvo skirtos.

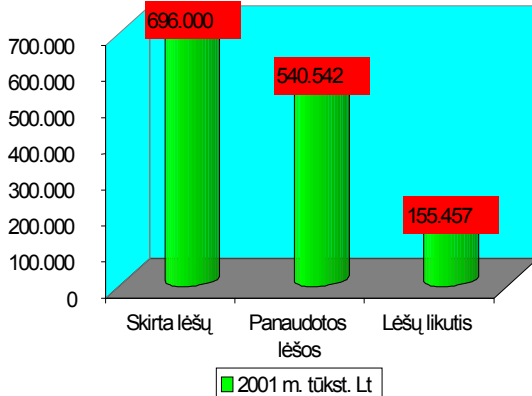
Išvada:

Mūsų nuomone, Savivaldybė galėjo skirti trūkstantus 2,679 tūkst. Lt butui pirkti iš savų išteklių. Pridėjus juos prie likusių 38,531 tūkst. Lt galėjo būti nupirktas dar vienas siūlomas butas.

1.2 Programai skirtų lėšų panaudojimas 2001 metais

Vyriausybės 2001-06-28 nutarimu Nr. 806 „Dėl Europos Tarybos vystymo banko paskolos, skirtos grįžtančių į Lietuvą reabilituotų politinių kalinių ir tremtinių šeimų butams pirkti paskirstymo“ Klaipėdos miestui skyrė 155 tūkst. JAV dolerių, t. y. 620 tūkst. Lt, už kuriuos numatyta nupirkti 443 kv. m bendrojo gyvenamojo ploto, t. y. 9 butai; perkamo gyvenamojo ploto 1 kv. m kaina – 1,4 tūkst. Lt. Savivaldybė 2001 metais paskelbė keturis viešuosius konkursus butams pirkti.

Savivaldybė iš paskolos lėšų, skirtų Programai 2001 metais, panaudojo 490,5 tūkst. Lt, už kuriuos nupirko 401,51 kv. m bendrojo gyvenamojo ploto, t. y. 7 vieno ir 2 dviejų kambarių butus. Dalis nepanaudotų 2001 metais Programai skirtų paskolos lėšų, kurios sudarė 129,457 tūkst. Lt, perkeltos į kitus biudžetinius metus.



Taip pat Vyriausybė 2001-09-10 nutarimu Nr. 1069 „Dėl Lietuvos Respublikos Valstybės biudžeto asignavimų, numatytų Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai 2001 metais grįžtančių į Lietuvą reabilituotų politinių kalinių ir tremtinių šeimų butams pirkti nustatyta tvarka, paskirstymo savivaldybėms“ iš valstybės biudžeto skyrė 76,0 tūkst. Lt, už kuriuos buvo numatyta nupirkti 54 kv. m gyvenamojo ploto. Minėtame nutarime nustatyta, kad 1 kv. m kaina gali siekti 1,4 tūkst. Lt. Savivaldybė viešojo konkurso būdu iš minėtų lėšų už 50,0 tūkst. Lt nupirko 43,02 kv. m gyvenamojo ploto, t. y. 1 vieno kambario butą. Iš Valstybės biudžeto skirtų lėšų 2001 metais nepanaudota 26,0 tūkst. Lt. Savivaldybė 2001-11-03 Valstybės žinių priede „Informaciniai pranešimai“ paskelbė paskutinį 2001 metais viešąjį konkursą 3-ims vieno kambario butams pirkti, kuris neįvyko.

Taigi Savivaldybei 2001 metais programai skirta 696,0 tūkst. Lt, iš to skaičiaus 620,0 tūkst. Lt paskolos lėšų ir 76,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų. Programai 2001 metais panaudota 540,542 tūkst. Lt, nupirkti 444,53 kv. m gyvenamojo ploto, t. y. aštuoni vieno ir du dviejų kambarių butai, bet 52,47 kv. m mažiau, nei buvo numatyta minėtuose Vyriausybės nutarimuose.

- ◆ Vidutinė vieno kambario buto kaina – 51,488 tūkst. Lt, 1 kv. m kaina – 1,228 tūkst. Lt.
- ◆ Vidutinė dviejų kambarių buto kaina – 64,3 tūkst. Lt, 1 kv. m kaina – 1,178 Lt.

Taigi neįvykus 2001-12-03 butų pirkimo konkursui, Savivaldybė 2001 metais nepanaudojo 155,457 tūkst. Lt Programai skirtų lėšų, iš jų 129,457 tūkst. Lt paskolos lėšų ir 26,0 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų.

Išvada:

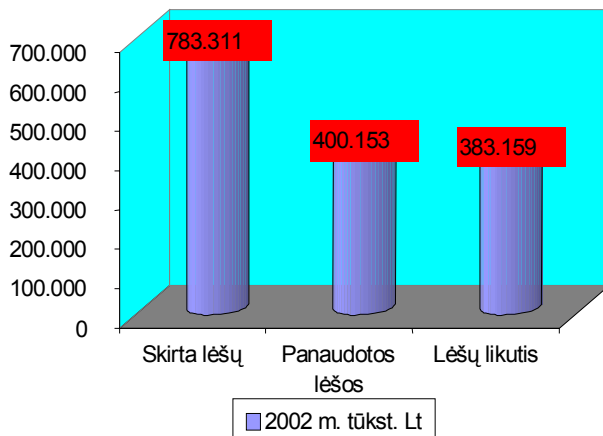
Neįvykus 2001-11-03 paskelbtam viešųjų pirkimų konkursui butams pirkti, Savivaldybė 2001 metais nepanaudojo 155,457 tūkst. Lt Programai skirtų lėšų ir nupirko 52,47 kv. m gyvenamojo ploto mažiau, nei buvo numatyta Vyriausybės nutarime.

1.3 Programai skirtų lėšų panaudojimas 2002 metais

Vyriausybės 2002-03-29 nutarimu Nr. 428 „Dėl Europos Tarybos vystymo banko paskolos, skirtos grįžtančių į Lietuvą reabilituotų politinių kalinių ir tremtinių šeimų butams pirkti nustatyta tvarka paskirstymo savivaldybėms“ Klaipėdos miestui skirta 87,5 tūkst. JAV dolerių paskola, t. y. 350,0 tūkst. Lt. Už šias paskolos lėšas buvo numatyta nupirkti 241 kv. m gyvenamojo ploto, t. y. 5 butus; perkamo gyvenamojo ploto 1 kv. m kaina galėjo siekti 1,45 tūkst. Lt.

Savivaldybė 2002-06-25 pagal oficialų lito ir JAV dolerio kursą už skirtus 87,5 tūkst. JAV dolerius nupirko 308.854,88 tūkst. Lt. Įskaitant 2001 metais nepanaudotas 129,457 tūkst. Lt paskolos lėšas, savivaldybė turėjo 438,312 tūkst. Lt. Iš šių lėšų Savivaldybė (skelbti 4 viešieji konkursai butams pirkti) 2002 metais panaudojo 400,153 tūkst. Lt, už kuriuos nupirko 302,89 kv. m gyvenamojo ploto, t. y. 3 dviejų ir 3 vieno kambario butus. Nepanaudota 38,159 tūkst. Lt.

Vyriausybė 2002-12-10 nutarimu Nr. 1925 „Dėl Europos Tarybos vystymo banko paskolos,



skirtos grįžtančių į Lietuvą reabilituotų politinių kalinių ir tremtinių šeimų butams pirkti nustatyta tvarka paskirstymo savivaldybėms“ Savivaldybei skyrė 99,92 tūkst. EUR (t. y. 345,0 tūkst. Lt). Šios lėšos iš Finansų ministerijos gautos tik 2002-12-30. Už jas buvo numatyta nupirkti 238 kv. m bendrojo gyvenamojo ploto, t. y. 5 butai; perkamo gyvenamojo ploto 1 kv. m kaina galėjo siekti 1,45 tūkst. Lt. Minėtos lėšos 2002

metais nepanaudotos, nes gautos metų pabaigoje.

2002 metais nupirktas gyvenamojo ploto:

- ♦ vidutinė vieno kambario buto kaina – 61,3 tūkst. Lt, 1 kv. m kaina – 1,416 tūkst. Lt;

♦ vidutinė dviejų kambarių buto kaina – 72,1 tūkst. Lt, 1 kv. m kaina – 1,252 tūkst. Lt.

Savivaldybei 2002 metais Programai vykdyti skirta 653,854 tūkst. Lt; įskaitant 2001 metais nepanaudotus 129,457 tūkst. Lt, iš viso 783,311 tūkst. Lt. Tuo tarpu panaudota tik 400,153 tūkst. Lt. Savivaldybė 2002 metais nupirko 302,89 kv. m bendrojo gyvenamojo ploto, t. y. 6 butus. Nupirkta 176, 11 kv. m arba 4 butais mažiau, nei numatyta minėtuose Vyriausybės nutarimuose, nes dalį lėšų, skirtų Programai, Savivaldybė gavo tik 2002-12-30 ir negalėjo tais pačiais metais panaudoti. Lėšų likutis 2003-01-01, įskaitant metų gale gautus 345, 0 tūkst. Lt, buvo 383,159 tūkst. Lt.

Savivaldybė nuo 2002-01-01 iki 2002-04-10 neskelbė viešųjų pirkimo konkursų butams pirkti, nors šiam tikslui lėšų turėjo.

Vidutinės butų, pirktų 2000–2002 metais, kainos

2 lentelė

Pavadinimas	2000 m.	2001 m.	2002 m.	Padidėjimas+, 2001–2002 Sumažėjimas -
Vidutinė vieno kambario buto kaina Lt	38638	51478	61261	+9773
Vidutinė vieno kambario 1 kv. m. kaina Lt	1161	1228	1416	+188
Vidutinė dviejų kambarių buto kaina Lt	59203	64316	72124	+7808
Vidutinė dviejų kambarių 1 kv. m. kaina Lt	1000	1178	1252	+74

Iš 2 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad Savivaldybės pirktų 1 ir 2 kambarių butų vidutinės 1 kv. m kainos 2002 metais, palyginti su 2001 m. ir 2000 m., didėjo.

Pagal uždarnosios akcinės bendrovės „Vestus“, kuri teikia turto vertinimo paslaugas, informaciją, Klaipėdos mieste 2002 metų pirmąjį ketvirtį 1-o ir 2-jų kambarių butų 1 kv. m kainos padidėjo 3–4 proc., o 2002 metais 5–10 proc.

Išvados:

1. Savivaldybė, nuo 2002-01-01 iki 2002-04-10 neskelbdama butų, skirtų grįžtantiems politiniams kaliniams ir tremtiniams, viešųjų pirkimo konkursų ir turėdama tam tikslui lėšų, nepasinaudojo galimybe pigiau nupirkti butus ir greičiau jais aprūpinti grįžtančius politinius kalinius ir tremtinius.

2. Savivaldybė nepanaudojo Vyriausybės 2001-12-10 nutarimu Nr. 1925 Programai skirtų 345,0 tūkst.Lt, nes šios lėšos buvo gautos metų pabaigoje. Todėl 2002 metais nupirkta 176,11 kv. m. gyvenamojo ploto mažiau, nei buvo numatyta.

2. Gyvenamųjų patalpų išnuomavimo grįžtančių politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų nariams 2000–2002 metais vertinimas

Į Lietuvą grįžtančių politinių kalinių ir tremtinių aprūpinimo gyvenamosiomis patalpomis matmenys patvirtinti Vyriausybės 1992-01-11 nutarimu Nr. 19 „Dėl politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų narių sugrįžimo į Lietuvą bei aprūpinimo butais ir darbu Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos matmenų“. Nuo 1992 iki 2003 metų Savivaldybėje prašymus dėl gyvenamųjų patalpų suteikimo grįžtantiems politiniams kaliniams ir tremtiniams ar jų nariams nuomos pagrindais pateikė 187 asmenys, suteikti 74 butai.

Audituojamu laikotarpiu politinių kalinių ir tremtinių aprūpinimo butais tvarką iki 2002-03-05 reglamentavo Vyriausybės 1997-11-27 nutarimas Nr. 1294 „Dėl grįžtančių reabilituotų politinių kalinių ir tremtinių šeimų aprūpinimo būstu“. Minėto nutarimo 1.7 p. nustatyta, kad, sudarant grįžtančių politinių kalinių ir tremtinių šeimų sąrašus ir nustatant butų išnuomojimo eilę, į posėdžius kviečiami dalyvauti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių visuomeninių organizacijų miestų (rajonų) skyrių atstovai. Audito metu nustatyta, kad įgaliotasis atstovas iš tremtinių sąjungos į posėdžius, kuriuose buvo svarstomas politinių kalinių ir tremtinių sąrašo sudarymo eiliškumas, nebuvo kviečiamas, o apie buto suteikimą buvo informuojamas telefonu.

Vyriausybės 1997-11-27 nutarimo Nr. 1294 1.9 punkte nurodyta, kad šio nutarimo nuostatos netaikomos:

- ◆ reabilituotiems politiniams kaliniams ir tremtiniams, norintiems statyti individualius namus,
- ◆ asmenims, įstatymo nustatyta tvarka susigrąžinusiems ar turintiems teisę susigrąžinti namus, jų dalis, butus,
- ◆ asmenims, kuriems suteikta valstybės parama gyvenamajam namui, butui statyti ar pirkti,
- ◆ asmenims, kurie įsigijo ar buvo įsigiję gyvenamąsias patalpas nuosavybės teise.

Savivaldybė 2000-12-20 nupirkusi tris butus sprendimą išnuomoti juos priėmė 2001-01-25, nes tuo metu galiojusi tvarka neregamentavo per kiek laiko turi būti išnuomotas butas ir butai buvo nupirkti metų pabaigoje. Savivaldybė 2001 metais nupirko 10 butų, išnuomavo 8 butus, pridėjus 3 butus kurie nupirkti buvo 2000 metais, o išnuomoti 2001 metais, viso 2001 metais išnuomota asmenims 11 butų. Iš jų tik 5 asmenys pateikė pažymą iš Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro valstybės įmonės, liudijančias, kad jie neturi gyvenamojo ploto, registruoto nuosavybės teise. Savivaldybė iki 2002-10-21 neturėjo sudariusi sutarties su minėta valstybės įmone dėl tokios informacijos apie asmenis gavimo. Taigi savivaldybė 6 grįžtančių politinių kalinių ir tremtinių šeimoms išnuomavo butus neįsitikinusi, ar grįžtantys asmenys neturėjo įsigiję gyvenamųjų patalpų

nuosavybės teise. Likę 2 butai išnuomoti 2002 metais, nes asmenys prašė atidėti buto suteikimą, neatsiliepė į kvietimus.

Nuo 2002-03-10 įsigaliojo nauja Vyriausybės 2002-03-05 nutarimu Nr. 320 „Gyvenamųjų patalpų suteikimo nuomos pagrindais grįžtantiems į Lietuvą nuolat gyventi politiniams kaliniams ir tremtiniams bei jų šeimos nariams“ patvirtinta tvarka. Šios tvarkos 13 p. nustatyta, kad savivaldybės, prieš priimdamos sprendimą nuomoti grįžtančio asmens šeimai gyvenamąsias patalpas, patikrina, ar grįžtančiam asmeniui ir visiems jo šeimos nariams, kurie persikelia kartu, nuo 1990 metų nepriklausė nuosavybės teise nekilnojamas turtas (gyvenamasis namas, jo dalis, butas), įregistruotas Nekilnojamojo turto registro centriniame duomenų banke, ar nebuvo suteiktas lengvatinis kreditas lengvatinėmis sąlygomis gyvenamajam namui ar butui pasistatyti arba nusipirkti, ir patikslina grįžtančio asmens šeimos sudėtį.

Savivaldybė 2002 metais grįžtančių politinių kalinių ir tremtinių šeimoms išnuomavo 8 butus. Tačiau iš jų patikslino tik 4-ių grįžtančių asmenų šeimos sudėtį ir patikrino 5-is asmenis, ar jiems bei jų šeimų nariams, persikeliantiems kartu, nuosavybės teise nepriklausė gyvenamasis plotas, įregistruotas Nekilnojamojo turto registro centriniame duomenų banke. Butų ir apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis skyriaus viršininko pareiginėje instrukcijoje numatyta, kad jis užtikrina norminių aktų taikymą, tačiau audituojamu laikotarpiu šiose pareigose dirbęs asmenys to neužtikrino.

Savivaldybė 2002 metais grįžtantiems asmenims išnuomavo 5 vieno ir 3 dviejų kambarių butus. Vieno kambario butai buvo išnuomoti asmenims, įrašytiems sąrašė 6, 7, 8, 9 numeriais, dviejų kambarių butai išnuomoti asmenims, įrašytiems sąrašė 13, 19, 20 numeriais.

Sąrašė įrašytiems pirmiesiems 5 asmenims butai nesuteikti dėl pateisinamų priežasčių, kadangi šie asmenys neatsakė į kvietimus atvykti bei prašė atidėti buto suteikimą, kiti 8 asmenys pageidavo vieno kambario buto, o buvo nupirkti dviejų kambarių butai.

Teisės aktai nereglamentuoja perkamų butų dydžio, todėl Savivaldybė savo nuožiūra gali pirkti įvairaus dydžio butus, neatsižvelgdama į grįžtančių politinių kalinių ir tremtinių sąrašo eiliškumą.

Išvados:

1. Klaipėdos miesto savivaldybė 2002 metais, prieš priimdama sprendimą nuomoti grįžtančio asmens šeimai gyvenamąsias patalpas, ne visada tikrino, ar grįžtantiems asmenims ir jų šeimos nariams nepriklauso gyvenamasis plotas nuosavybės teise, ir ne visada tikslino grįžtančio asmens šeimos sudėtį.

2 Savivaldybė savo nuožiūra, neatsižvelgiant į sąrašo eiliškumą, gali pirkti įvairaus dydžio butus. Taip sudaromos prielaidos išnuomoti gyvenamąsias patalpas ne pagal grįžtančių politinių kalinių ir tremtinių sąrašo eiliškumą.

3. Savivaldybės Butų ir apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis skyriaus viršininko pareigose dirbęs asmenys neužtikrino teisės aktų taikymo išnuomojant butus, kaip numatyta pareigybės aprašyme.

3. Grįžtančių politinių kalinių ir tremtinių šeimoms išnuomotų butų privatizavimas ir pardavimas

Pagal teisės aktų nustatytą tvarką asmenims suteikta teisė išnuomotus butus privatizuoti lengvatinėmis sąlygomis. Minėta teise naudojasi ir grįžtantys politiniai kaliniai bei tremtiniai, kuriems gyvenamosios patalpos buvo suteiktos nuomos pagrindais.

Savivaldybė Klaipėdos mieste nuo 1999 iki 2003 metų grįžtantiems politiniams kaliniams ir tremtiniams nuomos pagrindais suteikė 48 butus, iš jų 33 privatizuoti:

♦ 1999 m. išnuomoti 29 iš jų, privatizuoti 23 t.sk. 1999 m. – 4, 2000m. - 18, 2002m. – 1, parduoti 8 butai,

♦ 2001 m. išnuomota 11 butų iš jų, privatizuoti 2002 m. - 7, parduoti 2 butai,

♦ 2002 metais išnuomoti 8 butai iš jų, privatizuoti 2002m. - 3, parduotas 1 butas.

Taigi 1999–2002 metais parduota 11 butų (duomenys pateikti 3 lentelėje).

Grįžtantiems politiniams kaliniams ir tremtiniams nuomos pagrindais suteiktų butų privatizavimas ir pardavimas

3 lentelė

Eil. Nr	Saviv. Nupirkto buto kaina, sprendimo suteikti butą .data	Buto privatizavimo data	Privatizavimo kaina Lt	Privatizuoto buto pardavimo data*	Asmens išvykimas, nedeklaruota gyv. vieta **	Pastabos
1	100,0 tūkst. Lt 1999-02-04	2000-04-07	3162,34	2000-06-16	-	Gyv. Klaipėdos rajone
2	100,0 tūkst Lt 1999-02-04	2000-11-02	2253,79	2002-03-12	Gyv. vieta nedeklaruota	
3	98,0 tūkst. Lt 1999-02-04	2000-10-09	3224,72	2001-01-11	Gyv. vieta nedeklaruota	
4	100,0 tūkst. Lt 1999-02-04	2000-03-21	2617,28	2000-07-13	Gyv. vieta nedeklaruota	
5	86,0 tūkst Lt 1999-02-04	2000-06-14	1561,25	2000-08-18	2000-06-28 išvykus į užsienio valstybę	
6	98,0 tūkst Lt 1999-02-04	2000-12-21	2476,61	2001-05-03	2000-05-14 išvykęs į užsienio valstybę	
7	96,0 tūkst Lt 1999-02-04	2000-12-21	2225,19	2001-05-31	Gyv. vieta nedeklaruota	
8	86,0 tūkst Lt 1999-09-30	2000-01-18	1593,80	2001-01-03		Klaipėda nuo 2001-01-19
9	50,0 tūkst Lt 2001-11-29	2002-03-27	1079,55	2002-06-16		Skuodo r. .2003-03-20
10	53,5 tūkst Lt 2001-11-29	2002-04-11	519,99	2002-08-29		Klaipėda 2002-08-19
11	52,0 tūkst Lt 2002-03-28	2002-10-15	1066,78	2002-11-07	2002-11-20 išvykus į užsienio valstybę	
VISO:	919500Lt		21781,3 Lt			

Pastabos:

*Žemės ir kito nekilnojamojo turto kadastro ir registro valstybės įmonės Klaipėdos filialo duomenys

**** Klaipėdos miesto vyriausiojo policijos komisariato migracijos skyriaus duomenys.**

3-ioje lentelėje pateikti duomenys rodo, kad valstybė butams, skirtiems išnuomoti 11 grįžtančių politinių kalinių ir tremtinių šeimoms, pirkti skyrė 919,5 tūkst. Lt, o asmenims juos privatizuoti lengvatinėmis sąlygomis kainavo 21,78 tūkst. Lt, t. y. 42 kartus pigiau.

Pažymėtina, kad asmenims privatizavus minėtus butus, vienas parduotas po metų, 9 buvo parduoti per 2–6 mėnesius, vienas butas parduotas net po 23 dienų. Audito metu nustatyta, kad pardavę butus:

- ◆ 4 asmenys liko gyventi Lietuvoje,
- ◆ 3 asmenys išvyko atgal į užsienį,
- ◆ 4 asmenys nedeklaravo gyvenamosios vietos.

Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo 10 str. nurodyta, kad asmenys, atvykę į Lietuvos Respubliką arba pakeitę gyvenamąją vietą, gyvenamąją vietą privalo deklaruoti per 15 darbo dienų. Nuo 2003-01-01 asmenys privalo deklaruoti gyvenamąją per 7 darbo dienas nuo pareigos deklaruoti gyvenamąją vietą atsiradimo.

Taigi yra tikimybė, kad 4 asmenys, pardavę butus 2000–2002 metais ir nedeklaravę gyvenamosios vietos, gali būti išvykę atgal į užsienį.

Valstybė remia grįžtančius politinius kalinius ir tremtinius:

- ◆ Pagal Pilietybės įstatymą Lietuvos Respublikos piliečiai bei asmenys, išsaugoję teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę, su savo šeimų nariais gali atvykti į Lietuvos Respubliką gyventi, ir jiems netaikomi imigracijos reikalavimai; tai ypač palengvina politinių kalinių ir tremtinių sugrįžimą.

- ◆ Vyriausybės 2002-03-05 nutarimu Nr. 320 patvirtintoje Politinių kalinių ir tremtinių bei jų šeimų narių sugrįžimo į Lietuvą 2002-2007 metų programoje nustatyta, kad be kitų lengvatų, grįžtančių politinių kalinių ir tremtinių šeimoms nariams apmokamos persikėlimo išlaidos, suteikiamos vienkartinės įsikūrimo pašalpos.

- ◆ Grįžtantys asmenys, persikėle nuolat gyventi į Lietuvą, turi teisę naudotis socialinėmis garantijomis, numatytomis Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose.

Audito metu pastebėta, kad sugrįžusiems į Lietuvą sudėtinga integruotis į šalies gyvenimą, tam reikalingas ilgas laikas, todėl suprantame, kad kai kurie asmenys gali grįžti ir atgal. Pavyzdžiui, Klaipėdoje ir jaunesnio amžiaus asmenys parduoda butus ir išvyksta į užsienį, iš 11-os asmenų, pardavusių butus, 7 asmenų, išvykusių arba nedeklaravusių gyvenamosios vietos, amžius tuo metu buvo 39–42 metai.

Mūsų nuomone, siekiant aprūpinti būstu kuo daugiau eilėje laukiančių politinių tremtinių ir kalinių bei jų šeimų, privatizuojant išnuomotus būstus reikėtų taikyti tam tikrus apribojimus, pavyzdžiui, kad būstą būtų galima privatizuoti tik pragyvenus nustatytą laiką Lietuvoje. Arba neprivatizuoti naujai išnuomojamų būstų. Jeigu įsikurti Lietuvoje nepavyksta, Savivaldybė būstą išnuomoja kitam eilėje laukiančiam asmeniui.

Išvados:

1. Teisės aktais suteikta teisė politiniams kaliniams ir tremtiniams lengvatinėmis sąlygomis privatizuoti išnuomotus butus, o po to juos ir parduoti, nesant jokių apribojimų, sudaro prielaidas grįžtantiems asmenims, neapsisprendusiems nuolat gyventi Lietuvoje, naudotis Valstybės teikiama parama, privatizuojant būstus.

2. Klaipėdos miesto savivaldybė 1999–2002 metais grįžtantiems politiniams kaliniams ir tremtiniams bei jų šeimų nariams nuomos pagrindais suteikė 48 butus, iš jų privatizuoti 33, iš jų 11 butų parduota.

3. 11-os butų, įsigijimui, kurie buvo parduoti, valstybė skyrė 919,5 tūkst. Lt, o privatizuoti lengvatinėmis sąlygomis minėtus butus, asmenims kainavo 21,78 tūkst. Lt.

4. 1999–2002 metais Klaipėdos mieste iš 11-os asmenų, privatizavusių ir pardavusių butus, 7 asmenų, išvykusių arba nedeklaravusių gyvenamosios vietos, amžius buvo 39–42 metai.

Rekomendacijos:

1. Už Programos vykdymą atsakingu paskirti Savivaldybės darbuotoją, nustatant jo funkcijas.

2. Pirkti gyvenamąsias patalpas, atsižvelgiant į grįžtančių reabilituotų politinių kalinių ir tremtinių šeimų aprūpinimo būstu patvirtintame sąraše nustatytą eiliškumą.

Veiklos audito 3-jo
departamento direktorė

R. Masiulionienė

Valstybinis auditorius
Su ataskaita susipažinau:

V. Norkus

Klaipėdos miesto savivaldybės
Administracijos direktorius

L. Makūnas